

EVZ Zoekse Loop

Quickscan

projectnr. 257879
revisie 01
29 maart 2013

auteur(s)

drs L..C. Smitskamp

Opdrachtgever

Waterschap Brabantse Delta
t.a.v. de heer P. Janssen
Postbus 5520
4801 DZ Breda

datum vrijgave

29 maart 2013

beschrijving revisie 01

eindconcept

goedkeuring

drs. ing. M.L.Braad

vrijgave

ing. R. Walraven

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

drs L..C. (Linda) Smitskamp
drs. ing. M.L. (Michel) Braad
ing. R. (Randy) Walraven

Tekstbijdragen:

drs L..C. Smitskamp

Fotografie:

drs. ing. M.L. Braad

Datum van uitgave:

29 maart 2013

Contactadres:

Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader natuurbescherming	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Flora- en faunawet.....	5
2.3	Ecologische hoofdstructuur.....	5
2.4	Natura 2000	5
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	7
3.1	Gebiedsbeschrijving	7
3.2	Projectvoornemen	8
4	Methodiek	9
4.1	Algemeen.....	9
4.2	Bureauonderzoek.....	9
4.3	Terreinbezoek	9
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtrajct	10
5	Resultaten gebiedsonderzoek.....	11
5.1	Gebiedsbeschrijving	11
5.2	Beschermde soorten	11
5.2.1	<i>Bureauonderzoek.....</i>	<i>11</i>
5.2.2	<i>Terreinbezoek .....</i>	<i>12</i>
5.3	Beschermde gebieden.....	15
5.3.1	<i>Ligging EHS en beschermde gebieden .....</i>	<i>15</i>
6	Toetsing natuurwetgeving.....	17
6.1	Effectbepaling project.....	17
6.1.1	<i>Effecten op beschermde gebieden.....</i>	<i>17</i>
6.2	Effecten beschermde soorten	17
6.3	Advies vervolgstappen	19
7	Conclusies en aanbevelingen	21
7.1	Conclusies soortenbescherming.....	21
7.2	Conclusies gebiedenbescherming.....	21
7.3	Tot slot.....	21
8	Bronnen.....	23
	Bijlage 1: Wettelijk kader	25
	Bijlage 2: NDFF gegevens	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Brabantse Delta wil in samenwerking met gemeenten een aantal ecologische verbindingzones (EVZs) realiseren. De Zoekse Loop is een van die ecologische verbindingzones en zal gerealiseerd worden langs de bestaande watergang de Zoekse Loop onder het dorp Schijf.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven. In afbeelding 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 1.1: Globale begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het dorp Schijf. Bron: Google maps.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermd Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevindt zich een bijlage, die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

De EVZ is gelegen in de Oude Zoek, een oude droogmakerij met een karakteristieke structuur. Het traject loopt langs de Zoekse Loop vanaf de Hoekvensedreef en de Oude Zoek in zuidelijke richting (afbeelding 3.1). De poelen, waar de hoofdwatergang in westelijke richting op aansluit, zijn in het verleden aangelegd in het kader van zandwinning. De landschappelijke openheid en rechtlijnige verkaveling zijn kenmerkend voor dit gebied.

Afbeelding 3.1: Globale begrenzing plangebied Zoekse Loop. Bron: Google maps.

In afbeelding 3.2 zijn enkele impressies gegeven van het plangebied.

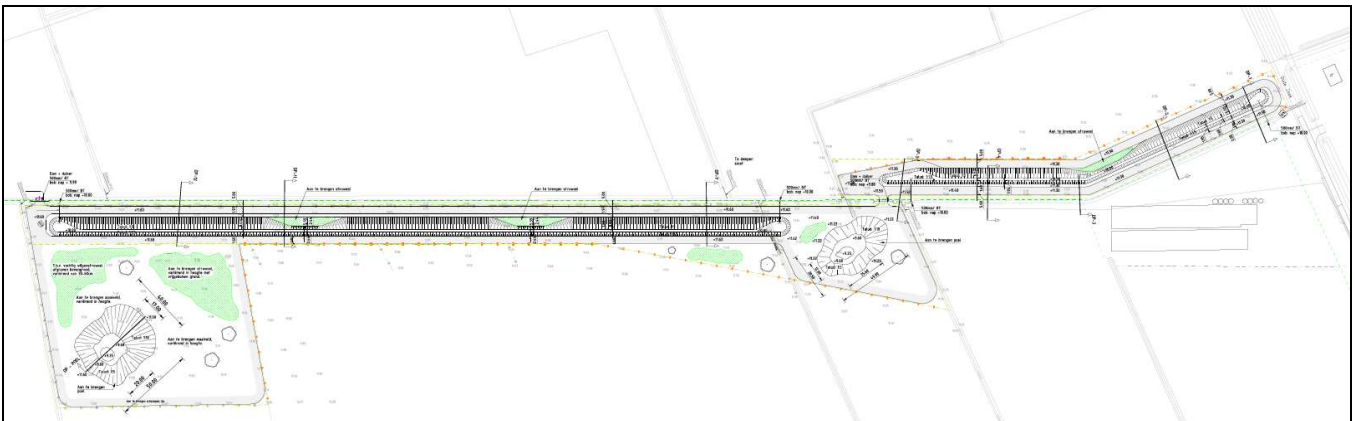

Afbeelding 3.2: Impressie plangebied Zoekse Loop.

3.2 Projectvoornemen

Voor de EVZ Zoekse Loop geldt het inrichtingsmodel Nat kralensnoer, met daarbinnen enkele stapstenen. De EVZ zal bestaan uit o.a. bloemrijk grasland, een moeraszone en een oever met een flauw talud. Om de openheid van het landschap zoveel mogelijk te behouden is in de migratiezone weinig ruimte voor veel hoogopgaande beplanting (zie voor de inrichting afbeelding 3.3 en 3.4.). In de stapstenen is ruimte voor enige mate van bosontwikkeling, ook gezien de eisen van de kamsalamander (de voornaamste doelsoort) aan het voortplantingsbiotoop. De EVZ moet vanuit ecologisch perspectief gaan functioneren als migratieroute voor amfibieën en kleine zoogdieren. Binnen de EVZ Zoekse Loop wordt voldaan aan de wens om om de 300-400 meter een stapsteen te realiseren die geschikt is als voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Een stapsteen is minimaal 0,5 tot 1,5 ha groot en bestaat uit verschillende bouwstenen, waaronder een poel (minimum oppervlak 500 m²) moeras, (bloemrijk)grasland, ruigte, struweel en bosjes (kleiner dan 0,5 ha).

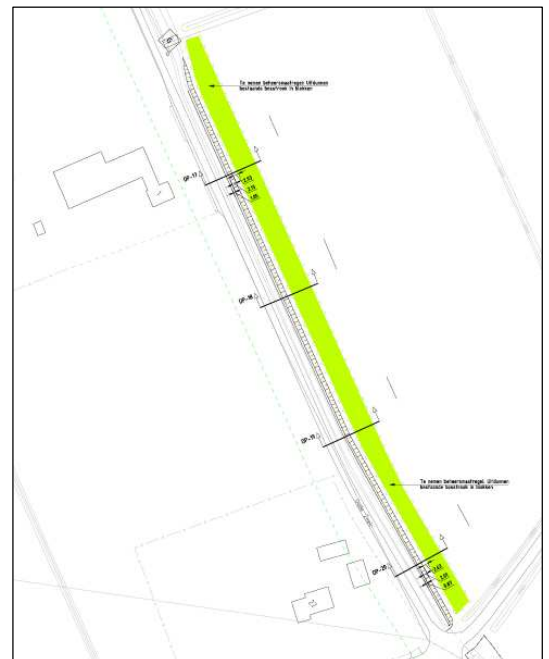
Langs het grootste deel van de bestaande hoofdwatergang, het zuidelijke deel van de loop, wordt een nevengeul aangelegd die (door middel van een duiker) in contact staat met de hoofdwatergang. De nevengeul krijgt het waterpeil van de hoofdwatergang. Langs de nevengeulen worden natuurvriendelijke oevers aangelegd en in de nevengeulen zullen plaatselijke diepe gedeeltes aangebracht worden. De poelen in de stapstenen zullen niet in verbinding staan met de watergeulen zodat de poel niet te maken krijgt met stroming.

Figuur 3.3: Inrichting Zoekse Loop ten zuiden van Oude Zoek

Figuur 3.4: Inrichting Zoekse Loop ten noorden van Oude Zoek

In het deel van de Zoekse loop dat het meest noordelijk gelegen is (parallel aan de weg Oude Zoek), zal het profiel van de watergang verbreed worden door een plas-dras profiel te creëren.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten uit de Flora- en faunawet (Tabel 2 en 3). Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van zwaarder beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen;
- NDFG-gegevens.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Gelderland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 19 december 2012 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat zwaarder beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier

om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om zwaarder beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit verschillende biotopen. Het gebied waar de EVZ gerealiseerd zal worden bestaat voornamelijk uit een watergang met daaraan grenzend graslanden en akkerlanden. De watergang, lopend van oost naar west en de watergang lopend van noord naar zuid zijn onder de weg verbonden met elkaar door middel van een duiker. In de watergang lopend van noord naar zuid is ook een duiker aanwezig. De aangrenzende percelen worden doorkruist door afwateringskanalen. In het zuidenwesten van het plangebied (grenzend aan de watergang) is een boomkwekerij aanwezig. Aan de noordzijde van het plangebied zijn een aantal woonerven gesitueerd (gelegen aan de Oude Zoek) en is een strook jonge bomen aanwezig.

5.2 Beschermden soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermden soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992 en Limpens *et al.*, 2010), libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002), dagvlinders (Bos *et al.*, 2006), reptielen en amfibieën (www.RAVON) en insecten (www.Naturalis.nl\EIS).

Voor de Oude Zoek en de directe omgeving is tevens informatie opgevraagd bij de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze database van de Gegevensautoriteit Natuur bevat informatie over het voorkomen van zeldzame en beschermden soorten planten en dieren in Nederland. Voor deze quickscan zijn alleen waarnemingen vanaf het jaar 2000 meegenomen; oudere data geven geen betrouwbaar beeld van de in de huidige situatie te verwachten beschermden soorten.

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) en de gegevens afkomstig van de NDFF blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermden soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaardere beschermden (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermden nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermden nesten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2007-2013) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermden nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en wespandief.

Categorie 5: geen.

Zoogdieren

Zwaardere beschermd: eekhoorn, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander, vinpootsalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen.

Vissen

Zwaarder beschermd: geen.

Flora

Zwaarder beschermd: kleine zonnedauw.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2.2 Terreinbezoek

Op 19 december 2012 is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Oranjewoud. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied. Indien de aangetroffen biotopen in de winterperiode hier aanleiding toe geven, wordt een nader onderzoek aanbevolen.

Het plangebied bestaat uit drie biotopen: een watergang, agrarische percelen en een strook bomen.

Watergangen

Binnen het plangebied is één hoofdwatergang (verbonden met duikers) en een gedeelte van een kavelsloot aanwezig. De kavelsloot zal voor een klein stuk worden ingekort om zo aansluiting te vinden met de nieuwe nevengeul.

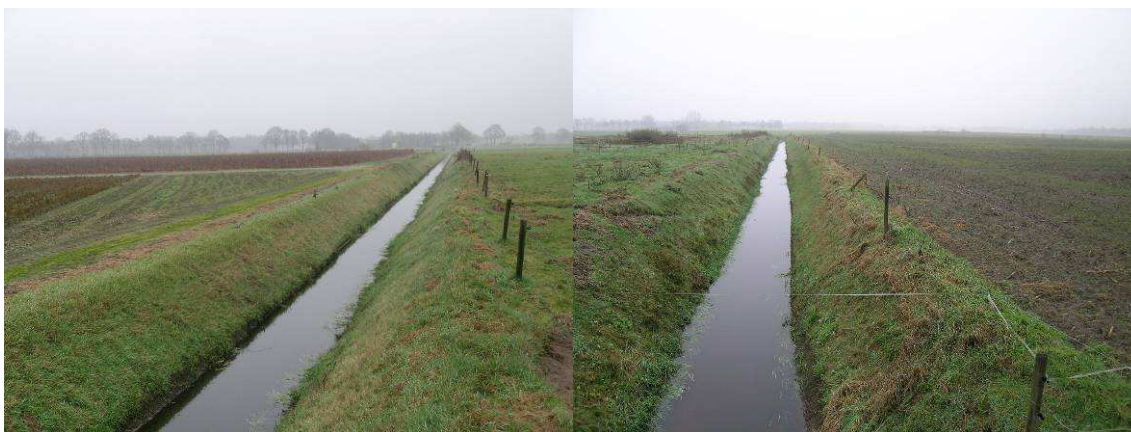
De hoofdwatergang is (snel) stromend en heeft steile oevers (afbeelding 5.1). De watergang is onlangs geschoond, maar desondanks is op enkele plaatsen (marginaal) watervegetatie aanwezig. Op enkele plaatsen wordt het water gevoed door kwel. De oever/taludvegetatie bestaat op de meeste plekken uit grasvegetatie met algemene soorten. Langs de watergang parallel aan de weg Oude Zoek), bestaat de vegetatie voornamelijk uit ruigtevegetatie zoals boerenwormkruid, fluitenkruid, brandnetel en smalle weegbree. Op de overgang tussen het talud en het agrarische land bevindt zich een vergelijkbare ruigte strook. De vegetatie is gezien de voedselrijkdom floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten zijn niet aantreffen en worden op basis van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Tijdens het terreinbezoek is op meerder locaties actief gevist en zijn enkel tiendoornige stekelbaarzen aangetroffen. Deze soort is niet beschermd door de Flora- en faunawet.

De watergang(en) kunnen een geschikt (voortplantings)biotoop vormen voor algemene soorten als de bruine kikker en de gewone pad. Uit de bureaustudie is gebleken dat de alpenwatersalamander, vinpootsalamander, heikikker, kamsalamander, levendbarende hagedis en poelkikker voorkomen in de omgeving van het plangebied (telmee.nl; NDFP). Door de NDFP-gegevens te visualiseren is inzichtelijk gemaakt waar de soorten vinpootsalamander, levendbarende hagedis, kamsalamander en de alpenwatersalamander in en rondom het plangebied voorkomen (zie Bijlage 2). De vinpootsalamander is waargenomen in de poelen ten westen van de Zoekse Loop en in een waterpartij langs de Hoekvensedreef. De levendbarende hagedis is tevens in tienvoud nabij deze waterpartij aangetroffen. De Kamsalamander is aangetroffen in het Moergat. Ook de Alpenwatersalamander is hier in veelvoud aangetroffen in de omgeving van het plangebied.

Ondanks dat het voorkomen van bovengenoemde soorten in het plangebied onwaarschijnlijk wordt geacht (vanwege de snel stromende watergang in combinatie met de aanwezigheid van vissen en de steile oeverwal) is de alpenwatersalamander in 2007 in het noordelijke deel van de Zoekse Loop (parallel aan de weg Oude Zoek, ter hoogte van de woning) aangetroffen (NDFP).

Alle uit de bureaustudie verwachte soorten zijn tijdens het terreinbezoek niet waargenomen. Dit was ook niet mogelijk aangezien het terreinbezoek in de winter is uitgevoerd en de soorten in winterrust verkeren.

Afbeelding 5.1: De hoofdwatergang in het plangebied.

Agrarische percelen

De hoofdwatergang wordt begrensd door verschillende agrarische percelen zoals maïsakkers en graslanden en een boomkwekerij (afbeelding 5.2). Het gebied heeft een open karakter.

De percelen worden intensief beheerd; floristisch interessante vegetatie is niet aangetroffen of verwacht. De percelen zijn in beperkte mate geschikt voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de veld- en aardmuis. Ook algemene amfibiesoorten vinden in dit gebied een beperkt geschikt landbiotoop. Wanneer de percelen in het voorjaar meer begroeiing krijgen, biedt dit meer schuilmogelijkheden voor (kleine) zoogdieren en amfibieën en zal het een geschikter biotoop vormen.

Op basis van de bureaustudie zijn de gladde slang, levendbarende hagedis (tabel 2-soort) en hazelworm in de omgeving van het plangebied aanwezig. Het aangetroffen biotoop, met het intensieve landgebruik, voldoet echter niet aan de hoge habitateisen van deze soorten en worden derhalve niet verwacht. Daarnaast is er vanwege het open karakter weinig beschutting in het plangebied aanwezig.

Van een aantal weidevogels is bekend dat zij broeden in de omgeving van het plangebied (Samenwerkingsverband Westbrabantse Vogelwerkgroepen, 2007). Het betreft o.a. de scholekster, grutto en de Kievit.

In een poel ten westen van de Zoekse Loop is de kleine zonnedauw in 2007 aangetroffen (NDFP). Deze soort preferereert stikstofarme, natte, zure heidevelden en veengrond welke niet aanwezig zijn in het plangebied.

Afbeelding 5.2: De agrarische percelen die de hoofdwaterring begrenzen.

Bosstrook

Het jonge houtopstand die noordelijk langs de hoofdwaterring gelegen is, bestaat voornamelijk uit zomereik en ruwe berk (afbeelding 5.3). Onder de bomen bevindt zich lage ondergroei van ruigtevegetatie. De ruigtevegetatie vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals muizen en spitsmuizen. Ook algemene amfibiesoorten vinden in dit gebied een geschikt landbiotoop. Daarnaast kunnen soorten als egel en (incidenteel) wezel in dit biotoop aanwezig zijn. De (jonge) bomen in het plangebied bieden een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels zoals de Turkse tortel, merel, groenling, kool - en pimpelmees en zoogdieren (waaronder vleermuizen). In de jonge bomen zijn geen gaten of holen aangetroffen die duiden op het gebruik van deze bomen als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels. In de bomen zijn tevens geen nesten aangetroffen van vogelsoorten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (zoals de uit de bureaustudie verwachte boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en wespendif).

Afbeelding 5.3: Jong houtopstand in het noorden van het plangebied.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de eekhoorn in de omgeving van het plangebied is waargenomen. Deze soort kan de bomenrij gebruiken als foerageergebied; er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen. Naast de eekhoorn worden ook de zwaarder beschermde soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger in de (omgeving van) het plangebied. Deze gebouwbewonende soorten kunnen verblijven in de bebouwing in de omgeving van het plangebied. De bosstrook kan daarbij fungeren als vliegroute en foerageergebied. Zwaarder beschermde zoogdieren, anders dan vleermuizen en eekhoorn, zijn niet bekend uit de omgeving van het plangebied.

5.3 Beschermde gebieden

5.3.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

De Zoekse Loop (het deel van de watergang parallel aan de weg) en het jonge houtopslag ten noorden hiervan, zijn aangewezen als EHS gebied, als zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen (in het geval van de watergang) en als zoekgebied voor een ecologische verbindingszone. Daarnaast maakt het plangebied grotendeels onderdeel uit van het attentiegebied voor EHS en maakt het geheel tevens onderdeel uit van de groenblauwe mantel van Noord-Brabant (zie afbeelding 5.4). Met deze aanduiding wordt beoogd de ecologische en landschappelijke kwaliteiten te behouden en te versterken.

Het jonge houtopslag is in het Natuurbeheerplan van Noord-Brabant (2013) aangewezen als 'Vochtig bos met productie'.

Afbeelding 5.4: Ligging plangebied (rood omlijnd) t.o.v. beschermde gebieden. Bron: website provincie Noord-Brabant.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Brabantse Wal') ligt op circa 12 kilometer afstand van het plangebied.

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

6.1.1 *Effecten op beschermde gebieden*

EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Alhoewel de EHS onderdeel uitmaakt van het plangebied, heeft de ruimtelijke ontwikkeling geen gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Het aanwezige houtopstand (aangewezen als EHS-gebied) blijft in de toekomstige situatie behouden. Dit geldt ook voor het aangewezen deel van de watergang dat binnen het plangebied valt.

Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS van het project kunnen worden uitgesloten. De ruimtelijke ontwikkeling heeft een zeer beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn er geen belemmeringen voor de ontwikkeling.

Het plangebied ligt in de groenblauwe mantel van Noord-Brabant. De realisatie van de EVZ met versterking van landschapselementen en de mogelijkheden om zo de bestaande ruimtelijke structuur en uitstraling van het plangebied te vergroten, draagt bij aan de doelstelling van de groenblauwe mantel.

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen 3 kilometer van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Vanwege de grote afstand, de aard en omvang van de ontwikkelingen worden geen effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Omdat er geen belemmeringen zijn, is een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 niet aan de orde.

6.2 Effecten beschermde soorten

Effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten:

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen, nesten of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Deze soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen aanwezig en tevens geen bomen met daarin gaten, kieren en/of hopen die geschikt zijn voor vleermuizen. De bomenrij ten noorden van de Zoekse Loop kan potentieel geschikt zijn als vlieg- en foerageerroute voor aanwezige vleermuizen in de omgeving. Deze bomenrij blijft behouden en in de toekomst zelfs versterkt. Effecten zijn daarom uitgesloten.

Overige zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Op basis van de biotopenscan lijkt het plangebied ongeschikt voor zwaarder beschermde amfibie- en reptielsoorten. Echter, in het plangebied, in het meest noordelijke deel van de Zoekse Loop, is in mei 2007 een vrouwtje alpenwatersalamander aangetroffen. Na deze periode zijn er geen waarnemingen meer bekend van de soort in het plangebied.

In dit noordelijke deel van de Zoekse Loop (parallel aan de weg Oude Zoek) vinden werkzaamheden plaats aan de watergang. Tijdens deze werkzaamheden wordt er een plas-dras profiel gegraven. In de overige delen van de Zoekse Loop (zuidelijke deel) vinden geen aanpassingen aan de watergang plaats. Indien de alpenwatersalamander aanwezig is in het noordelijke deel van de Zoekse Loop, kan de soort en het leefgebied verstoord en aangetast worden.

Aangezien het terreinbezoek in de winterperiode heeft plaatsgevonden is niet met zekerheid vast te stellen of deze soort tegenwoordig in de watergang, waar de werkzaamheden plaatsvinden, aanwezig is. Derhalve wordt geadviseerd om in het voorjaar 2013 nader onderzoek uit te voeren in dit deel (noordelijke deel van de Zoekse Loop) om de aan- of afwezigheid van de alpenwatersalamander al dan niet aan te tonen.

Er zijn geen reptielsoorten aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied, zijn geen zwaarder beschermde vissoorten aangetroffen. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied, dit was echter ook niet waarschijnlijk aangezien het terreinbezoek in de winter is uitgevoerd. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied, dit was echter ook niet mogelijk aangezien het terreinbezoek in de winter is uitgevoerd. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied, dit was echter ook niet mogelijk aangezien het terreinbezoek in de winter is uitgevoerd. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.3 Advies vervolgstappen

Op basis van de hierboven beschreven toetsing is een nader onderzoek naar de alpenwatersalamander noodzakelijk in het noordelijke deel van de Zoekse Loop.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies soortenbescherming

Tabel 2 en 3-soorten en broedvogels

Kort samengevat is het resultaat van de quickscan dat ter hoogte van het plangebied één beschermd faunasoort aanwezig kan zijn: de alpenwatersalamander. In het plangebied worden, naast de alpenwatersalamander, geen zwaarder beschermde soorten verwacht die de voorgenomen inrichting van de EVZ Zoekse Loop wezenlijk kunnen beïnvloeden.

De zwaarder beschermde alpenwatersalamander is mogelijk aanwezig in het noordelijke deel van de Zoekse Loop. Geadviseerd wordt om een nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van deze soort om het effect van aantasting of verstoring te kunnen bepalen.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Bijzonderheden/ opmerkingen
Alpenwatersalamander	Mogelijk	Ja	Onderzoek naar belang noordelijk deel Zoekse Loop als vaste rust- en verblijfplaats

Nader onderzoek

Om vast te stellen in welke mate en op welke wijze de alpenwatersalamander gebruik maakt van het noordelijke deel van de Zoekse Loop, dient een nader onderzoek plaats te vinden naar het voorkomen van de alpenwatersalamander binnen het (noordelijke deel van het) plangebied. Dit onderzoek zal moeten worden uitgevoerd in de actieve periode van amfibieën. Een nader onderzoek bestaat uit het onderzoeken van de aanwezigheid van de soort gedurende het voortplantingsseizoen (april t/m mei) en de periode dat er larven aanwezig kunnen zijn (juni t/m augustus). De bemonstering dient plaats te vinden middels een schepnet/fuiken, conform Groeneveld *et al.*, 2011.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Alhoewel een EHS-gebied binnen het plangebied aanwezig is, heeft de ruimtelijke ontwikkeling hier geen negatief effect op. De EHS binnen het plangebied zal zelfs worden versterkt. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de grote afstand en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten van de ontwikkeling op het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' worden uitgesloten.

7.3 Tot slot

De voorliggende quickscan is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en verkennend terreinbezoek.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (zwaarder) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseur M.L. (Michel) Braad (06 - 20 60 69 20) van ons bureau.

8 Bronnen

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3e herziene druk.

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Groeneveld, A., G. Smit & E. Goverse, 2011. Handleiding voor het Monitoren van Amfibieën in Nederland. RAVON Werkgroep Monitoring, Amsterdam.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Oranjewoud, 2009. EVZ's Rucphen en Kibbelvaart Halderberge, Algemene en tracé gerichte visie.

Samenwerkingsverband Westbrabantse Vogelwerkgroepen, 2007. Atlas van de West-Brabantse broedvogels.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl
www.ravon.nl
www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www.vleermuis.net
www.zoogdiervereniging.nl
www.vivara.nl
www.naturalis.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2: NDFF gegevens

